

2.4.3 ผลการพิจารณาความเหมาะสม โครงการพัฒนาด้านสื่อสาร

2.4.3 ผลการพิจารณาความเหมาะสมโครงการพัฒนา ด้านสื่อสาร

1. โครงการพัฒนาบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ในส่วนภูมิภาคของการสื่อสาร แห่งประเทศไทย

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

1.1) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกระทรวงคมนาคม ได้ส่งโครงการพัฒนาบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ในส่วนภูมิภาคของการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) มาให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

1.2) โครงการพัฒนาบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ในส่วนภูมิภาค ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาและเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด โดยใช้ประสิทธิภาพของระบบและคุณภาพบริการเป็นปัจจัยสำคัญในการทำตลาด ขยายพื้นที่บริการเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการใช้งานในพื้นที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม และกระจายความเจริญทางด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคมสู่ภูมิภาคมากขึ้น รักษาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ เพื่อรองรับการใช้งานที่มีปริมาณมากได้ดี โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการใช้งานหนาแน่น รวมทั้งจัดเตรียมระบบที่ทันสมัย เพิ่มคุณภาพในการให้บริการ และเพิ่มบริการพิเศษต่างๆ เพื่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเดิม และจูงใจผู้ใช้บริการใหม่

1.3) โครงการฯนี้มีเป้าหมายเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ชุมสายวิทยุเซลลูลาร์ ขนาดชุมสายละไม่ต่ำกว่า 30,000 เลขหมาย จำนวน 3 ชุมสาย และสถานีวิทยุเครือข่ายระบบ Digital CDMA จำนวนไม่น้อยกว่า 41 สถานี พร้อมอุปกรณ์ประกอบที่จำเป็น โดยใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น 1,200 ล้านบาท จากเงินรายได้ของ กสท. ระยะเวลาดำเนินงาน 2 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542-2543 และคาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการได้ตั้งแต่ต้นปี 2543 เป็นต้นไป

ความเห็นคณะกรรมการฯ (19 กรกฎาคม 2542)

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เห็นควรให้สำนักงานฯ ดำเนินการเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1. ปัจจุบันการสื่อสารแห่งประเทศไทย ได้มีการลงทุนและให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ (Digital CDMA) ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกบางส่วนแล้ว การลงทุนในส่วนภูมิภาคเพื่อขยายบริการเพิ่มเติมตามโครงการนี้ เป็นการลงทุนเพียงส่วนหนึ่ง ซึ่งจะยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ จึงขอให้การสื่อสารแห่งประเทศไทย เสนอแผนการลงทุนทั้งระบบ (Package) ที่จะดำเนินการทั่วประเทศและผลตอบแทนการลงทุนของ

โครงการ รวมทั้งวิเคราะห์เชิงเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับอนาคตและประเด็นการสร้างความสะดวกเท่าเทียมกันในส่วนชนบท เพื่อให้เห็นภาพรวมการให้บริการ CDMA ทั้งระบบ

2. การสื่อสารแห่งประเทศไทย ได้มอบหมายให้บริษัทตะวันออก โมบาย เทเลคอม จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ดำเนินการด้านการตลาด ในพื้นที่บริเวณกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวมทั้งพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกบางส่วน เมื่อจะขยายการลงทุนในโครงการพัฒนาบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ (Digital CDMA) เพิ่มเติม การสื่อสารแห่งประเทศไทยและบริษัทตะวันออกฯ ควรจะมีบทบาทร่วมกันที่ชัดเจน ทั้งในด้านการลงทุนและการกำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาด เพื่อพัฒนาให้บริการ CDMA สามารถแข่งขันกับบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์รายอื่นได้

3. เพื่อให้ได้เห็นภาพการลงทุน อุปสงค์ อุปทานของวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ประเภทเดียวกันให้ครบถ้วน เห็นควรให้นำบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบใหม่ โดยใช้ความถี่ย่าน 1900 MHz ซึ่งเป็นโครงการการร่วมทุนเพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระหว่างองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทย และบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เนื่องจากการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ในลักษณะเดียวกับโครงการพัฒนาวิทยุโทรคมนาคมระบบเซลลูลาร์ (Digital CDMA) จึงขอให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยชี้แจงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น ด้านการตลาด และฐานะการเงินของการสื่อสารแห่งประเทศไทย เป็นต้น

มติคณะกรรมการฯ

มอบหมายให้สำนักงานฯ รับความเห็นของคณะกรรมการฯ ไปดำเนินการแล้วเสนอมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

เสนอพิจารณาครั้งที่ 2

ในคราวประชุมคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ครั้งที่ 8/2542 ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยจัดทำข้อมูลเพิ่มเติมใน 3 ประเด็น คือ (1) แผนการลงทุนรวม CDMA ทั้งระบบ (2) แผนการตลาดของโครงการ และ (3) ผลกระทบจากโครงการ 1900 MHz แล้วให้เสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานในระยะที่หนึ่ง กสท. จะเป็นผู้ลงทุนและติดตั้งระบบเซลลูลาร์ (Digital CDMA) ในส่วนภูมิภาควงเงินลงทุน 1,200 ล้านบาท เพื่อรองรับผู้ใช้บริการ 50,000 ล้านเลขหมาย โดย กสท. เป็นผู้ให้บริการและดำเนินการด้านตลาดในส่วนภูมิภาคด้วย ซึ่งรายได้จากการใช้บริการของผู้ใช้บริการในส่วนภูมิภาคจะเป็นรายได้ของ กสท. ทั้งหมด ทั้งนี้ผู้ให้บริการในส่วนภูมิภาคสามารถให้บริการในส่วนกลางได้ สำหรับในส่วนของผู้ใช้บริการส่วนกลาง บริษัทตะวันออก โมบาย เทเลคอม จำกัด เป็นผู้ดำเนินการด้านตลาดก็สามารถให้บริการในส่วนภูมิภาคได้เช่นกัน ส่วนการดำเนินงานในอนาคต กสท.

จะลงทุนเพิ่มอีก 5,105 ล้านบาท เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศและรองรับผู้ใช้บริการ 135,000 เลขหมาย

2. โครงการให้บริการวิทยุโทรคมนาคมระบบเซลลูลาร์ย่านความถี่ 1900 MHz ซึ่งเป็นโครงการที่กระทรวงคมนาคมมีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ซึ่งประกอบด้วยบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของประชาชน ซึ่งโครงการใหม่นี้จะส่งผลกระทบต่อปริมาณผู้ใช้บริการโครงการ CDMA ในระยะเริ่มต้น เนื่องจากโครงการ 1900 MHz จะเรียกเก็บค่าบริการเพียงเดือนละ 300 บาท ในขณะที่โครงการ CDMA จะเรียกเก็บเดือนละ 450 บาท ซึ่ง กสท. ต้องปรับกลยุทธ์และโครงสร้างราคาเพื่อให้แข่งขันได้

ความเห็นคณะกรรมการฯ (6 สิงหาคม 2542)

1. โครงการนี้เป็นการดำเนินการ เพื่อทดแทนเครือข่ายวิทยุคมนาคมในระบบ Analog เดิมทีในอนาคตไม่สามารถรองรับการให้บริการรูปแบบใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้และเป็นการขยายเครือข่ายวิทยุคมนาคมของ กสท. ซึ่งปัจจุบันให้บริการอยู่แล้ว ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตลอดจนภาคกลางบางส่วนและภาคตะวันออก ไปสู่พื้นที่สำคัญต่างๆในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อเพิ่มคุณภาพการให้บริการและให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นได้ และเตรียมการเพื่อรองรับการเปิดเสรีธุรกิจโทรคมนาคมในอนาคต รวมทั้งสร้างโอกาสให้ผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งปัจจุบันมีทางเลือกใช้ระบบ Digital เพียงสองระบบ คือ PCN 1800 และ GSM ให้สามารถใช้ระบบ CDMA เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งระบบด้วย นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่จะช่วยเป็นสื่อกลางในการรับรู้และถ่ายทอดข่าวสารระหว่างชุมชนท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงเห็นควรสนับสนุนให้ กสท. ดำเนินโครงการพัฒนาบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ในส่วนภูมิภาคได้

2. โดยที่การลงทุนของ กสท. ตามโครงการนี้และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะกระทบต่อการประกอบการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ที่ กสท. ได้ร่วมกับบริษัทตะวันออกโมบายเทเลคอม จำกัด ให้บริการอยู่ในปัจจุบัน และบริษัทตะวันออกฯ จะได้รับประโยชน์โดยตรงจากจำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น กสท. จะต้องเจรจาปรับปรุงสัญญาระหว่าง กสท. กับบริษัทตะวันออกฯ ในเรื่องส่วนแบ่งรายได้ให้สอดคล้องกับสัดส่วนการลงทุนของ กสท. ที่เพิ่มขึ้น เพื่อความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์กับ กสท. เสนอคณะรัฐมนตรีประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการพัฒนาบริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ในส่วนภูมิภาคพร้อมไปในคราวเดียวกัน

มติคณะกรรมการ

มอบหมายให้สำนักงานฯ นำความเห็นคณะกรรมการฯ เสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

2. โครงการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบใหม่ของกระทรวงคมนาคม

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

2.1) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกระทรวงคมนาคม ได้ส่งโครงการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบใหม่ ของ กระทรวงคมนาคม มาให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

2.2) วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อสนองนโยบายรัฐบาลด้านการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีคุณภาพสูงและค่าบริการที่ต่ำ สนองความต้องการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีเพิ่มมากขึ้น เพิ่มการแข่งขันที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพิ่มทางเลือกใหม่ให้กับผู้ใช้บริการโดยการจัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่ซึ่งมีบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (บวท.) องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ร่วมกันถือหุ้นและดำเนินการ

2.3) การดำเนินโครงการแบ่งเป็น 2 ระยะคือ **ระยะที่ 1** วางเครือข่ายให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจะติดตั้งชุมสายจำนวน 3 ชุมสาย สถานีฐานจำนวน 500 สถานี ให้สามารถรับเครื่องลูกข่ายในระยะเริ่มแรกได้ประมาณ 100,000 เลขหมาย เริ่มให้บริการได้ภายในปี 2543 และดำเนินการเพิ่มความจุเครือข่ายให้รองรับเครื่องลูกข่ายได้เพิ่มเป็น 300,000 เลขหมาย ภายในปี 2547 ในระยะนี้จะเจรจากับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ GSM 900 PCN 1800 หรือ กสท. ผู้ให้บริการระบบ CDMA 800 เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถนำเครื่องลูกข่ายไปใช้บริการในเขตภูมิภาคได้โดยการอาศัยเครือข่ายของผู้ให้บริการทั้งสามหรือรายใดรายหนึ่ง (Roaming) **ระยะที่ 2** ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นไป เป็นระยะที่ขยายขีดความสามารถและโครงข่ายการให้บริการ โดยการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีไปสู่ยุคที่ 3 และเมื่อปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีแล้วจะขยายบริการให้ครอบคลุมทั่วประเทศโดยการนำรายได้ที่ดำเนินการในระยะที่ 1 มาลงทุนขยายระบบในระยะที่ 2

2.4) การบริหารโครงการดำเนินการโดยจัดตั้งบริษัทจำกัดขึ้น โดย ทศท. และ กสท. เข้าร่วมลงทุนฝ่ายละเท่าๆ กัน คือร้อยละ 49.99 และ บวท. ถือหุ้นร้อยละ 0.02 พร้อมทั้งขอยกเว้นไม่ต้องนำคำสั่ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจทั่วไปมาใช้บังคับบริษัทจำกัดดังกล่าว

2.5) โครงการฯ มีวงเงินลงทุนรวม 7,165 ล้านบาท โดยคาดว่าจะมาจากเงินรายได้ของบริษัท 5,115 ล้านบาท (ประมาณร้อยละ 71) และเงินกู้ 2,050 ล้านบาท (ประมาณร้อยละ 29) ลงทุนในช่วงปี 2543 - 2549 ประมาณ 4,216 ล้านบาท และลงทุนจัดหาอุปกรณ์ทดแทนตั้งแต่ปี 2552 - 2557 ประมาณ 2,949 ล้านบาท โครงการระยะที่ 1 มีระยะเวลาดำเนินงาน 6 ปี นับตั้งแต่จัดตั้งบริษัทถึงกำหนดติดตั้งแล้วเสร็จทั้งเครือข่าย (2542-2548)

ความเห็นคณะกรรมการฯ (16 สิงหาคม 2542)

การเพิ่มการแข่งขันในกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาให้บริการตามโครงการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบใหม่ของกระทรวงคมนาคม โดยหลักการแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการทั้งในด้านราคาและคุณภาพบริการ แต่เนื่องจากแนวทางดำเนินการโครงการยังมีประเด็นต่างๆ ที่จะต้องพิจารณาให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงเห็นควรให้กระทรวงคมนาคมรับไปพิจารณาทบทวนโครงการ เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้บริการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการลงทุน

(1) ข้อเสนอให้จัดตั้งบริษัทร่วมลงทุนระหว่าง ทศท. กสท. และ บวท. โดย ทศท. และ กสท. ถือหุ้นเท่ากัน หน่วยงานละ 49.99% ส่วน บวท. ถือหุ้น 0.02% โดยไม่มีผู้ถือหุ้นใหญ่ที่ชัดเจน ไม่น่าจะเหมาะสม เพราะจะเกิดปัญหาในการบริหารงานและการตัดสินใจในเชิงธุรกิจ

(2) การร่วมลงทุนระหว่าง ทศท. กสท. และ บวท. ตามโครงการนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจได้ เนื่องจาก

(2.1) ปัจจุบัน กสท. ได้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบ CDMA อยู่แล้ว การเข้าร่วมลงทุนในโครงการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบใหม่นี้ก็จะมีลักษณะการถือหุ้นไขว้ระหว่างผู้ให้บริการประเภทเดียวกัน ผู้ใช้บริการอาจไม่ได้รับประโยชน์จากการแข่งขันให้บริการอย่างเต็มที่

(2.2) บวท. มีผู้ถือหุ้นเป็นสายการบินต่างประเทศ ผู้ถือหุ้นในส่วนนี้อาจตั้งข้อสงสัยว่ามีความจำเป็นหรือไม่ที่ บวท. ต้องร่วมลงทุนในโครงการนี้ เนื่องจากไม่ใช่ภารกิจหลักของ บวท.

2. ผลตอบแทนเชิงธุรกิจ

(1) การตัดสินใจลงทุนในโครงการฯ นี้ ควรใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาผลตอบแทนในเชิงธุรกิจ เนื่องจากในระยะต่อไป ทศท. และ กสท. จะแปรสภาพเป็นบริษัทเอกชน และเพื่อให้เป็นการที่รัฐใช้เงินลงทุนเพื่ออุดหนุนการให้บริการแก่ประชาชนเพียงบางกลุ่ม ประกอบกับการให้บริการต้องแข่งขันกับเอกชน ดังนั้น ความสามารถในการแข่งขันการให้บริการควรเกิดจากประสิทธิภาพการดำเนินงาน มิใช่เกิดจากการที่รัฐอุดหนุนโดยกำหนดให้เก็บค่าบริการรายเดือนในอัตราต่ำและ/หรือลดค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (Access Charge) ให้เป็นกรณีพิเศษ

(2) ควรมีการศึกษาทบทวนประมาณการความต้องการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และกำหนดสมมติฐานที่ละเอียดชัดเจน รวมทั้งมีการสำรวจตลาด (Market Survey) ผู้ใช้บริการเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนและตัดสินใจดำเนินโครงการ

3. ต้นทุนของโครงการ

(1) โครงการนี้ยังไม่มี ความชัดเจนว่าจะเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบใด ซึ่งอาจมีผลถึงวงเงินลงทุนโครงการและค่าใช้จ่ายดำเนินการ รวมทั้งเงินลงทุนที่จะใช้ในการปรับไปสู่อุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่ 3 ที่อาจเปลี่ยนแปลงไป และมีผลกระทบต่อผลตอบแทนทางการเงินของโครงการ

(2) เนื่องจากแหล่งเงินลงทุนในระยะที่ 1 จำนวน 4,126 ล้านบาท นั้น ยังไม่มีความชัดเจนในด้านของแหล่งเงินกู้ จำนวน 2,050 ล้านบาท รวมทั้งวงเงินที่จะใช้จาก Supplier Credit อีก 876 ล้านบาท ซึ่งจะทำให้มีการดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นและทำให้ต้นทุนของโครงการสูงขึ้น

4. คุณภาพบริการ

(1) ในระยะที่ 1 (พ.ศ. 2543 - 2547) โครงการนี้จะต้อง Roaming กับโครงข่ายของเอกชนรายอื่น (GSM, PCN) และ/หรือ โครงข่าย CDMA ของ กสท. เพื่อให้สามารถให้บริการในส่วนภูมิภาคได้ ซึ่งการ Roaming ข้ามเครือข่ายอาจมีผลต่อการควบคุมคุณภาพการให้บริการตามโครงการนี้ให้ได้มาตรฐาน เพราะจะขึ้นอยู่กับคุณภาพโครงข่ายที่จะ Roaming รวมทั้งในทางปฏิบัติเจ้าของโครงข่ายจะให้ความสำคัญกับผู้ให้บริการในเครือข่ายของตนเองก่อน จึงไม่อาจประกันได้ว่าในช่วงระยะที่ 1 การให้บริการตามโครงการนี้จะมีคุณภาพดีกว่าผู้ให้บริการรายปัจจุบัน

(2) แหล่งเงินลงทุนในระยะที่ 2 ซึ่งคาดว่าจะใช้จากเงินรายได้ในระยะที่ 1 นั้น ยังมีความไม่แน่นอนสูง หาก ทศท. ยังคงเรียกเก็บค่าเชื่อมโยงโครงข่ายในอัตรา 200 บาท ต่อเลขหมาย และความต้องการใช้บริการไม่เป็นไปตามประมาณการ ก็อาจทำให้บริษัทไม่มีเงินเพียงพอที่จะลงทุนต่อไปในระยะที่ 2 ซึ่งจะส่งผลให้โครงการนี้ประสบปัญหาคุณภาพการให้บริการและไม่สามารถแข่งขันกับผู้ให้บริการรายอื่นได้

5. ประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม

(1) โครงการนี้มีเป้าหมายหลักที่จะให้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งปัจจุบันเอกชนให้บริการแข่งขันกันอยู่แล้ว แต่ในฐานะภาครัฐเป้าหมายการดำเนินโครงการควรให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและประชาชนได้รับการอย่างเสมอภาคทั่วประเทศ โดยเฉพาะชุมชนในภูมิภาค และต้องมีความชัดเจนว่าโครงการนี้มีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนได้อย่างไรบ้าง เพราะโครงการนี้เป็นการพัฒนาโครงข่ายเพื่อให้บริการเคลื่อนที่ด้วยเทคโนโลยีที่สามารถพัฒนาเป็น Multimedia ดังนั้น หากสามารถพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารทั้งในด้านการศึกษา และสาธารณสุข เพื่อให้บริการควบคู่ไปกับการใช้โครงข่ายของโครงการนี้จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในวงกว้างด้วย

(2) ในยุคที่ระบบเศรษฐกิจเกิดปัญหาวิกฤต การลงทุนควรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ซ้ำซ้อนและไม่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม ประกอบกับในอนาคตจะต้องเปิดแข่งขันเสรี

และบริษัทต่างประเทศสามารถเข้ามาดำเนินธุรกิจนี้ได้อยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรที่ภาครัฐและเอกชนไทยจะร่วมมือกันพัฒนาประสิทธิภาพการบริการให้มีคุณภาพดีและเรียกเก็บค่าบริการในราคาที่ต่ำ เพื่อแข่งขันกับนักลงทุนจากต่างประเทศมากกว่าที่จะมาแข่งขันกันเองในขณะนี้

6. ภาพรวมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมของประเทศ

เพื่อให้เห็นภาพรวมและสถานะการพัฒนาและการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมของประเทศ และใช้เป็นกรอบในการพิจารณาโครงการ จึงเห็นควรมอบหมายให้สำนักงานฯ จัดทำภาพรวมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมภายใต้แนวทางของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (IT 2000) และแผนแม่บทการพัฒนากิจการโทรคมนาคม โดยให้สำนักงานฯ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เพื่อนำเสนอคณะกรรมการ สศช. ต่อไป

มติคณะกรรมการฯ

มอบหมายให้สำนักงานฯ รับความเห็นของคณะกรรมการฯ ไปดำเนินการและแจ้งให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ 10/2542

ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีมติในการประชุม ครั้งที่ 10/2542 วันจันทร์ที่ 16 สิงหาคม 2542 มอบหมายให้สำนักงานฯ จัดทำภาพรวมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมภายใต้แนวทางของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (IT 2000) และแผนแม่บทการพัฒนากิจการโทรคมนาคม โดยให้สำนักงานฯ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เสนอคณะกรรมการ สศช. นั้น บัดนี้สำนักงานฯ ได้จัดทำภาพรวมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีสรุปสาระสำคัญดังนี้

การพัฒนาโทรคมนาคมของประเทศไทย ดำเนินการโดยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทย และบริษัทเอกชน โดยได้พัฒนาโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมทั้งระบบโครงข่ายภายในประเทศและระหว่างประเทศ มีระบบพื้นฐานหลัก ดังนี้

1. ระบบโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคม ประกอบด้วยระบบโครงข่ายภายในและภายนอกประเทศ ระบบโครงข่ายภายในประเทศประกอบไปด้วยระบบชุมสายโทรศัพท์ภายในประเทศและระบบโครงข่ายสื่อสารสัญญาณภายในประเทศ ระบบโครงข่ายระหว่างประเทศประกอบด้วยระบบชุมสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศ โครงข่ายเคเบิลใต้น้ำและระบบดาวเทียมสื่อสารระหว่างประเทศ

2. บริการโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ คือ การบริการโทรศัพท์พื้นฐาน การบริการโทรศัพท์สาธารณะ การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และการบริการอินเทอร์เน็ต

3. โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการศึกษา สาธารณสุข และบริการของรัฐ

4. การลงทุนของรัฐวิสาหกิจสาขาสื่อสารในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) คาดว่าจะมีการลงทุนขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ประมาณ 129,289 ล้านบาท โดยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยลงทุน 7 โครงการและการสื่อสารแห่งประเทศไทยลงทุน 9 โครงการซึ่งในช่วง 3 ปี แรก (2540 - 2542) ได้มีการลงทุนไปแล้วประมาณ 65,328 ล้านบาท

ความเห็นคณะกรรมการฯ (20 กันยายน 2542)

สำนักงานฯ ควรจัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการ สศช. และผู้ทรงคุณวุฒิด้านโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประเมินและจัดทำภาพรวมการพัฒนาโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและกว้างขวางเพียงพอเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายการพัฒนาโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างทั่วถึงเพียงพอและเป็นธรรม รวมทั้งสามารถทำหน้าที่โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะที่เอื้ออำนวยต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกภูมิภาคของประเทศให้เข้าถึงการศึกษา สาธารณสุขและเทคโนโลยีในสาขาต่างๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีราคาที่เป็นธรรม ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืนอีกทางหนึ่ง

มติคณะกรรมการฯ

มอบหมายให้สำนักงานฯ นำความเห็นของคณะกรรมการฯ ไปดำเนินการต่อไป

3. โครงการเข้าร่วมลงทุนในระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมสำหรับภูมิภาคเอเชีย (Asia Cellular Satellite System - ACeS) ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

3.1) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งโครงการเข้าร่วมลงทุนในระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมสำหรับภูมิภาคเอเชีย (Asia Cellular Satellite System - ACeS) ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) มาให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

3.2) วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารให้ขยายขอบเขตไปได้กว้างขวางยิ่งขึ้น และช่วยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ การเข้าร่วมลงทุนกับบริษัทเอกชนที่มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมและธุรกิจต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในแถบภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งยกระดับมาตรฐานของการให้บริการให้ทัดเทียมกับนานาชาติเป็นการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพให้ก้าวทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่

3.3) องค์ประกอบสำคัญของโครงการมีอยู่ด้วยกัน 3 ส่วน คือ 1) ดาวเทียม (Space Segment) ทำหน้าที่เป็นสถานีรับ-ส่ง สัญญาณระหว่างตัวโทรศัพท์มือถือด้วยกันเอง และระหว่างโทรศัพท์มือถือกับสถานีภาคพื้นดิน โดยใช้ดาวเทียมชื่อ GARUDA เป็นดาวเทียมดวงเดียวแบบ GEO (Geostationary Satellite) สูงจากพื้นโลกประมาณ 36,700 กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมทวีปเอเชียเกือบทั้งหมดและทวีปออสเตรเลียตอนบน ดาวเทียมนี้เป็นดาวเทียมที่ใช้สำหรับให้บริการได้ทั้งเสียง ข้อมูล โทรสาร รวมทั้งโทรศัพท์ติดตามตัว 2) สถานีภาคพื้นดิน (Ground Segment) ทำหน้าที่ควบคุมระบบการติดต่อสื่อสารและการให้บริการ 3) ผู้ใช้บริการ (User Segment) สามารถใช้เครื่องถูกขายประเภทต่าง ๆ ได้แก่ Handheld, Mobile และ Fixed Terminal ทำการติดต่อกับระบบ ACeS ทั้งนี้เครื่องประเภท Handheld และ Mobile สามารถใช้งานได้ทั้งระบบ Cellular ธรรมดาและระบบ ACeS ภายในเครื่องเดียว

3.4) ลักษณะการดำเนินธุรกิจ เป็นการจัดตั้งบริษัทร่วมทุน 2 บริษัท คือ

(1) จัดตั้งบริษัท P.T. Asia Cellular Satellite จำกัด ขึ้นที่ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีทุนจดทะเบียน 210 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำหน้าที่จัดหา ส่ง และให้บริการดาวเทียมที่ใช้ในโครงการ ACeS โดยมีผู้ถือหุ้น ดังนี้ (1) บริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด ถือหุ้นร้อยละ 31.78 (2) บริษัท P.T. Pasifil Satalik Nusantara (PSN) ประเทศอินโดนีเซียถือหุ้นร้อยละ 33.33 (3) บริษัท Philippine Long Distance Telephone Company (PLDT) ประเทศฟิลิปปินส์ถือหุ้นร้อยละ 33.33 (4) บริษัท เอเชียส รีเจนเนล เซอร์วิส จำกัดถือหุ้นร้อยละ 1.55

(2) จัดตั้งบริษัท เอเชียส รีเจนเนล เซอร์วิส จำกัด (ACeS Regional Services) ทุนจดทะเบียน 850 ล้านบาท ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์ผ่านดาวเทียมระบบ ACeS ทั้งในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง โดยเป็นผู้ให้บริการ (Service Provider) จัดตั้งสถานีดาวเทียมภาคพื้นดิน Gateway และลงทุนถือหุ้นในบริษัท P.T. Asia Cellular Satellite ในสัดส่วนร้อยละ 1.55 โดยมีผู้ถือหุ้น ดังนี้ (1) บริษัท เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัดร้อยละ 85 (2) การสื่อสารแห่งประเทศไทยร้อยละ 15

3.5) ลักษณะการร่วมลงทุน กสท. จะเข้าร่วมลงทุนในบริษัท เอเชียส รีเจนเนล เซอร์วิส จำกัด ในสัดส่วนร้อยละ 15 ของทุนจดทะเบียน 850 ล้านบาท คิดเป็น 127.50 ล้านบาท ทั้งนี้ บริษัท

เอเชียส (ประเทศไทย) จำกัด จะเป็นผู้ชำระค่าหุ้นแทน กสท. เป็นเงิน 20 ล้านบาท ส่วนที่เหลือ กสท. จะชำระเองเป็นเงินจำนวน 107.50 ล้านบาท โดยจะชำระเงินทั้งหมดในปี 2544

3.6) วงเงินลงทุนของโครงการเป็นเงินทั้งสิ้น 937.67 ล้านบาท โดยบริษัท เอเชียส รีเจนแนล เซอร์วิส จำกัด เป็นผู้ลงทุน ตลอดระยะเวลา 15 ปี ประกอบด้วย 1) เงินลงทุนในบริษัท P.T. Asia Cellular Satellite 81.38 ล้านบาท 2) เงินลงทุนจัดตั้ง National Gateway Station 797.08 ล้านบาท 3) เครื่องและอุปกรณ์อื่นๆ 59.21 ล้านบาท

ความเห็นคณะกรรมการฯ (20 กันยายน 2542)

1. ระบบสื่อสารเคลื่อนที่ส่วนบุคคลผ่านดาวเทียมเป็นเทคโนโลยีที่อยู่ระหว่างการพัฒนาและจะเป็นโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมระบบหนึ่งในอนาคต ซึ่งปัจจุบันรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนไทยได้เข้าร่วมลงทุนในระบบดังกล่าวแล้วในหลายโครงการ แต่เนื่องจากเป็นธุรกิจใหม่ที่มีแนวโน้มการแข่งขันและความเสี่ยงด้านการตลาดสูง ซึ่งจะเห็นได้จากระบบสื่อสารเคลื่อนที่ส่วนบุคคลรอบโลกผ่านดาวเทียมที่ กสท. เข้าร่วมลงทุนตั้งแต่ปี 2538 ประสบปัญหาผู้ใช้บริการไม่เป็นไปตามเป้าหมายและมีปัญหาทางการเงิน ประกอบกับ กสท. ยังมีภาระการลงทุนในโครงการสำคัญหลายโครงการ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่ กสท. จะเข้าร่วมลงทุนในโครงการนี้ และ กสท. ควรให้ความสำคัญในการดำเนินโครงการต่อเนื่องรวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพบริการในปัจจุบันก่อน

2. อย่างไรก็ตาม โครงการระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมสำหรับภูมิภาคเอเชีย (Asia Cellular Satellite System - ACeS) นั้น เอกชนไทยได้ลงทุนจัดตั้งสถานีภาคพื้นดินในประเทศไทยแล้ว แต่ไม่สามารถเปิดให้บริการได้ เนื่องจากการให้บริการเป็นสิทธิผูกขาดของ กสท. ตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อสนับสนุนภาคเอกชนไทยที่ได้ลงทุนไปแล้วสามารถเปิดให้บริการสถานีภาคพื้นดินและเชื่อมโยงเป็นส่วนหนึ่งของระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมสำหรับภูมิภาคเอเชียได้ ประกอบทั้ง กสท. และ ทศท. จะได้รับประโยชน์จากการมีทรานซิปต์ผ่านโครงข่ายในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย จึงเห็นควรให้ กสท. พิจารณาให้สิทธิการให้บริการแก่เอกชน โดยเจรจาผลประโยชน์ตอบแทนและเงื่อนไขในการให้สิทธิดังกล่าวในรูปแบบที่ไม่เป็นภาระในการแปรสัญญา รวมทั้งเกิดความเป็นธรรมต่อทั้งผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ

มติคณะกรรมการฯ

มอบหมายให้สำนักงานฯ นำความเห็นของคณะกรรมการฯ เสนอประกอบการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรีต่อไป